

પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

૧૯૧૫ છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.
જગજીવન દલપતરામ.

અમદાવાદમાં

મામાની હવેલીમાં પુનામટેડ પ્રીં એન્ડ ૧૪૦
એન્ડ ફ્રં “ લિમિટેડ ” ના પ્રેસમાં
રાણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યા.

સન ૧૯૮૨

સંવત ૧૯૩૮

કિમ્મત ૧ આપાનો.

ગુજરાતી પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

પાઠ ૧ ભો.
મા=માતા, છુછુ; જ-
નેતા માડા.
મા=ખેલેન.
છે=હવાતી કે ચાલતી
વેળા બતાવનાર
શબ્દ.
પાઠ ૨ ભો.
ભુ=જળ, પાણી; નીર;
ધરતી ભુમી. ગ.
પા=પીવરાવ, આપાઆ-
પાઠ ૩ ભો.
પી=પેટમાં ઊતાર,
ગ્રાહન કરે.
પી=પેહિંચ.
પાઠ ૪ થો.
ખા=મળા ખાપ, યા
ખાપનો ખાપ.
પુ=ખીજે પુરૂષ.
પાઠ ૫ ભો.
આ=પાસેની ચીજ,
સ્વરમી ખીજે અક્ષર
જો=દેખ, બાળ સરત

બતાવનાર શબ્દ.
પાઠ ૬ થો.
ધી=માખાખાતાવ્યાથી
જે પદારથ નિકળે
છે તે.
ખા=ખમ.
પાઠ ૭ ભો.
એ=આલું.
ખી=ખીજ, ખીયું.
શું=કયું.
પાઠ ૮ ભો.
લે=ગ્રાહ્ય; પકડ.
તે=ત્રીજા પુરૂષ.
પાઠ ૯ ભો.
જી=વડીઆઈ. દાદી
ના=નહીં, નકારે બ-
તાવનાર શબ્દ.
પાઠ ૧૦ ભો.
હા=હકારે બતાવનાર
શબ્દ વાર.
રૂ=કપાસમાંથી નિક-
ળેલો પદારથ.
પાઠ ૧૧ ભો.

તાતા=રોટલો રોટલી,
માખર.
છી=ખરાખ, ખોટું;
નકાર.
પાઠ ૧૨ ભો.
કે=કિવા, વા; અથ-
વા; યા.
ખાઉ=મોઢક લાકુ, ગ-
ળ્યો પદારથ.
જે=કોઈ, ગમએ.
પાઠ ૧૩ ભો.
હું=પોતે, પંડ.
લેઉ=ગ્રાહું, પકડું.
લેજે=ગ્રાહજે, પકડજે.
પાઠ ૧૪ ભો.
વાવા=ખેશ, સાર; શા-
ભતું; શુંદીર.
મારૂં=પોતાનું.
તેલ=તલ પીલ્યાથીજે
તત્વ નિકળે છે તે.
આપ=દ.
પાઠ ૧૫ ભો.
હું=છર્જી, પેહેલા, પુરૂ

पतुं ज्येष्ठ पश्यन्.

मन=पेतामि.

लात=आलु.

पानि=म. मने.

प्राति=मिन्नन कइ.

प्रीति=पान कइ, गणे

डिताइ.

पाठ १६ ओ.

नय=सधाये, आले.

आपुं=पधाई.

आत=आत.

केम=शी रीते शा क-

रलु शा मडि.

पाठ १७ ओ.

त्तां=ते ठेकाणे.

तल=तिल, ले मांथी ते-

ल निकणे छे ते.

नडि=हीडु, आलु.

ते=आखा, पेला; वीनि

पुइय.

पाठ १८ ओ.

हे=आप.

आनर=आलने दीवस.

जात=राधिला ओआ.

आवा=प्रसाद लेवा

नमवा.

गेवा=हेअवातपासवा

लेवा=आजवापकडवा.

पाठ १९ ओ.

नही=ना, नकार अता-

वतार शब्द.

दुध=पय. माताना

रुनमांथी निक्षणना-

रो प्रवाही पदारथ.

मासा=मासो भाई.

पछी=नरो रहनि प-

छवाडेयी, पाऊणयी.

पाठ २० ओ.

मारा=पेतामि.

हृष्टे=होष्टे.

गेवुं=हेअवुं, भाणवुं;

पाठ २१ ओ.

तारे=ते वज्रत.

घरे=मुकाम, वास, र-

हेडाण.

ताइ=सायामाणसनुं.

पाठ २२ ओ.

गोण=शेरडीना रसने

डिकाणी नरम अ-

थवा कडलु करेले

आवानो पदारथ.

हनुं=नडी अतावतार

शब्द.

लागशे=पसंद आपशे.

हतां=नडी भाणु अता-

वतार शब्द.

भाणु=वर घडोशी, मां

पाठ २३ ओ.

भाक=तरकारो, भाणु-

पालो.

तारा=सामा माणसना

दाण=कडापनामिआण.

आवशु=पधारशे.

अंध=घोरवुं, निद्रावम

यवुं.

हसे=आपशे.

पाठ २४ ओ.

हाय=कर, लुण, हरी.

तारा=सामाना.

पग=टांटी आ, अरलु,

पाय.

गेडि=आणु, हेअ.

पाठ २५ ओ.

नथी=छेनही.

काका=आपता भाई.

क्यां=क्या ठेकाणे.

नाक=नाशीका, आस

लेवानी छंदी.

तमारे=सामा माण-

सना.

पाठ २६ ओ.

કાંઈ=લગાર, થોડું, જરા
આપુ=દેહ.

પેહન=ખા, ભગની.

વાત=કથા, કેણ, કથન,
કાણી.

કહું=બોલું.

આપું=જમવું, ભોજન
ન કરવું.

પાઠ ૨૭ મો.

કાણુ=કપિ, કપો.

યાવ=જાગે, બને.

માચી=માની પેહન.

એક=સંખ્યામાં પેહલો
આંકડો.

એ=એકને એક સં-
ખ્યા, ૨

ભાઈ=બંધવ.

પાઠ ૨૮ મો.

બોણે=ખમ્બર પડે.

મસ=વધારે, જાસ્તી,
ધણું.

આપીશ=દર્શશ.

લાવી=આણી.

કરશે=મનાવશે.

આશે=જમશે.

સરેત=યાદ, ખબર,
જાણ.

ખાજરી=એક જાતનું
અનાજ.

ધર્મી=એક જાતનું અ-
નાજ.

પાઠ ૨૯ મો. [કરો.

પુછી=સવાલ કરો, પ્રશ્ન

કહે=કોણ, સંગળાવો,
માગે=કહે.

તો=અવ્યય દ્વિ.

કાન=કરાય, કાજ.

કહું=બોલું, વદું.

પુછુ=સવાલ કરું.

બેઠશે=જરૂર પડશે.

પુરી=નાનીશોટલી, અ-
ધુરી નહીં તે.

પાઠ ૩૦ મો.

શુભો=દેખો.

હતા=હાજર.

માગી=પુછી.

આપો=દો, સોંપો.

કેરી=આંખાનું ફળ.

તોણે=પેલાએ.

પાઠ ૩૧ મો.

તમે=મીઠે પુરુષ.

ભુખ=હાવા, કાવા.

ભુખી=ખાવાવગરની

પણુ=પરંતુ, તોપણ,

તથાપી.

લાગી=થઈ, વળગી,
ચોટી.

થઈ=બની.

આહાર=મારગમાં, ર-
સ્તામાં.

જાવ=ચાલતા થાઓ.

પાઠ ૩૨ મો.

પાસે=કને, નજદીક,
લગભગ, હુંકહું.

ભાભી=ભાઈની કે દો-
સ્તદારની વહુ.

તેની=પોતાની.

બીજો=અવર.

ક્યારે=કીએ વખતે.

હિમુ=આડું નહીં તે,
ખડું.

પાઠ ૩૩ મો.

મુંદર=આડમાંથી નિ-
કળેલો ચીકણો પ-

દારથ.

આંખા=કેરીનું આડ.

સોનું=કનક, હમ.

શુની=અસલી, નવી
નહીં તે, પુરવની,

ધણા કાળની.

કાલે=ચાલતાં દીવ-

સનો આગલો કે
પાછલો દીવસ.

પાઠ ૩૪ મો.

ચાર=ત્રણને એક, બેને
બે. (૪)

કેટલા=કોઈ સંખ્યા મા-
લમ ન હોય તે પુ-
છવામાં આવે એ
વા શબ્દ અમુક
સંખ્યા.

માથુ=મસ્તક, શીર, ટો-
ચ મથાણુ.

છત્રી=ટોપ, છત્ર, છતરી.
માયાં=મસ્તકો.

પશુ=જનાવર, ઢોર,
હેવાન.

પાઠ ૩૫ મો.

પહંશા=પુરેદા, જઈ.
આવો=પધારો.

જોડે=સાથે સંગાથે; પા-
સે કને.

તેડી=ઉચકી.

નાની=કદમાં થોડી બ-
ચુકડી.

ખીજી=જીડુ.

જઈશ=ફરે થઈશ.

ખીર=મઝિલા સોખા

દુધમાં ઢીકાજેછતે.

પુરી=ઘડીની તળેલી
નાની રોટલી.

પાઠ ૩૬ મો.

સારો=બેશ; મળનો;
સુંદર.

માટે=વાસ્તે, કાળે સા
ર અરથે મળે જા-
તે, પંડે, મતે.

લીધો=આણ્યો.

કાગળ=કોરો અથવા
લખેલો પત્ર.

કેવા=કેવી તરેહનો; કેવી
જાતનો.

લખાવશે=લખવા બ-
તાવશે.

લખીશ=લખવા બેશીશ
વારે=વખતે; કાળે.

આવડે=સમજે, જાણે.
પાઠ ૩૭ મો.

જુમો=ઘાંટો; હાંકારો
ટઉકા.

થયું=અન્યું.

પાડા=પાહાડો બેસની
તર.

પાડશે=કાહાડશે; હેડે
નાખશે.

પાઠ ૩૮ મો.

બેસું=પલાણ કરું.

ઘાડો=અથ, તુરંગ; હથ.

અરીઆવાળુ પશુ.

ઘોડે=તુરંગે.

કયે=કીયે, કોણે.

જોકરા=જોકરાં, બાળ.

આપણ=આપણે પોતે

જાડો=પુષ્પ, મજબૂત.

આવડે=જાણે, સમજે.

ચાકરે=નોકરે, સેવક;

દાસ.

બાંમો=નામ છે.

પાઠ ૩૯ મો.

આણું=લાવું.

બહુ=વધારે, ઘણું મસ

પાણી=જળ, નાર.

અપ=અગત્ય, જરૂર.

ઉભી=આડી નહીં.

જોડી=જોકરી, દીકરી.

શે=કીયે પ્રેમ પૂછના-

ર શબ્દ.

કને=પાસે; નજીક.

પીળું=હળવર જવા

રંગનું.

કાચા=રાંધ્યાવશર ના.

તરસ=તલપ; ખાસ

પાણીની ધખ.
લાગી=થઈ.

પાઠ ૪૦ મો.

બજી=શાણીડાહોસારી
પેટ=ઉદર.

રાંધિ=બાફે; પકાવે.

ખાધા=જમ્યા.

ખવાડત=જમાડત.

દાહડે=દીવસ.

રાંધિલા=બાફેલા.

પાઠ ૪૧ મો.

ખાપડા=ખીચારા ગ-

રીખ રાંક.

ધીમ=હળવે, સાસતે.

અમે=પોતે, જાતે.

ઝટ=તાકીદ, જલદી

ઉતાવળ; તરત ઝટ

પટ એકદમ.

દાંત=દંત.

મધ=મધમાખીનો

ખોરાક ગોળ જેવા

અખો પદારથ.

ખાપણી=પોતાની.

શરી=મહેલો.

વહુ=ખાપડી સ્ત્રી ધ

ણીઆણીભારજ.

એમને=તેમને.

ડોશી=વરધ સ્ત્રી.

હીડાતુ=ચલાતુ.

ખાપડી=ખીચારી.

બજા-સાગ ખેત.

તેમને=તેઓને.

ચાલે=હીડે.

પાઠ ૪૨ મો.

ઓળ=સાકકર; મશળ.

વેળા=વખત; કાળ સ-

મય.

ગંદી=મેલી, ઓખી

નહી તે.

ગાંડી=અફલવગરની

દીવાની.

લુગડાં=કપડાં, વસ્ત્ર.

અરે=ઓ.

મેલાં=ગંદાં; ઉજળાં ન-

હી તે.

ઉડે=ફરકે.

જોયો=દેખ્યો, નરખ્યો.

ઓળતી=મસળતી.

ઓળ=હોદ, પંકિત.

પેહેર=ધાલ્ય.

મેલાં=ગંદાં.

ડીલે=શરરિ; અંગે.

ગંદી=ગોખરી, મેલી;

અરાખ.

પાઠ ૪૩ મો.

ઓળખો-પરખી.

એતરે=અનાજ પક-

વવાની જમીન.

સાંભળે=સુણે.

કાચુ=બાક્યા વગરનું

ધંટી=ચક્કા, દળવાનું

પંત.

મગુરી=મેહેનત વધ-

તર.

રાખજે=સાચવજે,

જાળવજે.

અનાજ=દાણા, ધાન.

વાળા=તાંતળા.

પખશા=ફદીયા, જર્ક.

વેચવા કિમતલેવા.

પાઠ ૪૪ મો.

ખાલો=કોહી.

પાચ=પંચકુડું, ચાર-

ને એક.

શા=કંઈ પ્રશ્ન પુછના

ર શબ્દ.

થોડી=લગાર, ઓછી.

મગ=એક જાતનું ક-

ઠોળ.

અડદ=એક જાતનું

કઠોળ.

બાન=કાવર.

પાઠ ૪૫ મો.

બાકી=બકાત અધુરો.

બાકુ=રોધ, અદાવ.

દાગી-પીંશી.

બાકી રાધી.

રોટલા પાળી.

રોટલા=ભાખરા.

રોજ=હમેશાં નાત

આવડે-જાણે.

લોટ-આટી, દળેલું અ
નાજ.

પાઠ ૪૬ મો.

રમુ=ખેલું.

ઉઠે=ઉભી થાય.

પાકુ-લાત.

સુતી=નિકાવશ થઈ.

ગાય=ગૌ, ધેનુ.

પેલી=ઓલી.

ધોળી=સફેત, ઉજળી.

રાતી=લાલ.

અજાણી=જાણીતી

નહી તે.

અહીં=આ જગાએ

અતરે.

પાઠ ૪૭ મો.

ચારો=દોરનું ખાણુ.

ધાસ ચાર.

ગાંધા=ખાખલો.

ખધુ-તમામ સમગ્ર

થાઉ-લગાર.

વિના=નગર, શિવાય.

નાખ કેક, ઉંડટ.

નાખીએ કેકીએ.

ખરાય=પુરુથાય.

પાઠ ૪૮ મો.

ંગાપો=દેખ્યા.

દયા=કૃપા, મહેરબાની

છાશ-દહીમાં પાળી

નાખીવલોવતેછાશ

ભેસ=ડોઝું.

રંગ-રૂપ.

કાળો=સામળો.

સમજણ=અફલબુદ્ધિ

દહી=દધી દૂધમાંછાસ

ગળબાથીથાયછેતે

પાઠ ૪૯ મો.

મઠ=એકજાતનુંકઠોળ

મીઠું=નીમક; લુણ.

કઠી=છાશમાં મશાલો

નાખીઉકાળેછેતે.

હાથેપોતાની મેળે.

ખીચડી=દાળ અને

ઓખા એકઠાકરીને

રાધેછેતે.

પારખી-ઓળખી.

દેખાડું=ખતાવું.

પાઠ ૫૦ મો.

ઝાડ-તરૂં, વરદ્ધ.

ખૂણો=ખાંચો.

તોડવી=ચૂંટવી.

હીક-સારું.

ધેલો ગાંડો.

ચડી=ઉપર ગઈ

આંખા કરાનું ઝાડ.

આંમલી=આંમલીનું

ઝાડ. [ઝાડ.

લીમડું=એક જાતનું

વડ-એક જાતનુંઝાડ.

ચોરી=ધણીથી છાની

જાણસેલેજાણીતે.

તોડીશ=ચૂંટીશ.

પાઠ ૫૧ મો.

ફાઈ=ખાપની ખેલેત.

નાઠા=દોડ્યો.

ફળીઆ=ખાંચા ખ-

ડકી મેહેલો. શેરી;

માડ.

નિકળે=નીસરે.

કીધુ=કરચું, ખતાવું,

રચું.

* भेडी=मोटी.
 अली-सभी, भेदेन-
 पली.
 अयर-मात्रमःनन.
 लाकडी-साही. गेडी.
 पाठ पर मो.
 सडि=अधा तमाम;
 अडेअडे.
 लाकु=सांजनं अथवा
 राननं मोहन.
 अया-अुमन, मोडी.
 मेहु=मुण, वदन.
 गाणा=अराय शण्ड
 मुयेयी आनवा.
 दीधी=आपी, आली.
 वांक=मुनी, तक्षीर.
 मादां=आनरीकापली
 कडवा=वपुं जेवा, अरे
 जेवा.
 आसड=दवा.
 पाठ पड मो.
 तोशन=अधमात, म
 स्ताई.
 आंभो=लोअत, नेव.
 होड=नाश.
 छेओ=शीघ्र आडो
 नही ते अडो.

लुनी=लंगडा, पांगणो.
 वागे=लागे.
 रीते=इहोअे आगे.
 अुलामां=अडीमां.
 मोटा=धरेडा.
 छुन=प्राण आत्मा.
 पोतानी=पारकीनहीते
 जरा-लगार, अोधुंथोडुं
 पाठ पड मो.
 ठोल=नगाई.
 ठगला=गंज.
 आंधि=इधे अगे.
 निगाण-शाणा, भाग-
 वानुं डकायुं.
 नराज=मनुअेय, माणुस
 वधारे=अतिशय, धायुं
 मस.
 पुरां=अरोपर.
 वगडे=अनवे.
 पीपी=शरणार्थ.
 भेन=अंगवस्त्र.
 भेडताछु=मातर, भ-
 लावनारेशाणायुइ
 मल=गमत, रेमुअ.
 भेसवा=शरु करवा.
 पटेन=पाटीदारकलुअो
 वरस=आर भास.

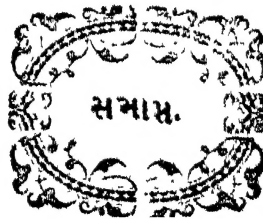
भारता=पीठता, हाकता
 शेठ=अणीमालेकडपर
 पाठ पड मो.
 अेअ-तागे.
 दीठां=नेयां.
 नागी=नवस्त्री.
 धुण=धेशु, भीआडी.
 कादव=कीअ, कयरो; की
 अड.
 कछुओ=नहवाड, कं-
 डाम टेटो.
 करे=हीउ, आथड.
 अछे=गोमे.
 हण=होण, सातीकु.
 अणद=गायना पांशी
 करेलो नरे.
 केह्युं=अतायुं.
 धाणी=मलिक.
 अेड=अेडतां अछे.
 पोतानी=पारकी नही
 ठारे=जनावर.
 पाठ पड मो.
 कुतरो=स्वान, कुतरांनो
 वर.
 भीलाडी=मंजरी, मनी
 कभुतर=अभुतर.
 अकलो=अकलीनो नरे.

(૮)

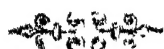
કાગડો=હાડીઓ.
પાપટ=મુડો, મુક.
પાંખો=પક્ષીનું ઉડવા.
નું સાધન.
ઝાડે=વરેલું.
માળા=પક્ષીના ઘર.
ઝિરર=ચુવા, મુખક
મુથકા.
ગરોળી=નનવર.
દીધાં=આપવાં.
ગથેડો=ખર.
પાઠ ૫૭ મો.

એક=સંખ્યાનો પેહલો
અક્ષર.
બે=એકને એક (૨)
સંખ્યા.
ત્રણ=બેન એક (૩)
લેખણ=વતરાણું, કલમ
મુકુ=મેલું.
જાડે=સંગાથે, સાથે.
ઉલટા=અપવાગવિરુદ્ધ
પાઠ ૫૮ મો.
ચાર=બેને બે (૪)
પાંચ=ત્રણને બે (૫)

છ=ચારને બે (૬)
આંગળાં=હાથની હ-
થેળીથી ટેરવાં સુ-
ધીનો ભાગ.
પાઈ=પૈશાનો ત્રીજો
ભાગ.
પાઠ ૫૯ મો.
સાત=ચારને ત્રણ (૭)
આઠ=પાંચને ત્રણ (૮)
નવ=છને ત્રણ (૯)
દસ=પાંચને પાંચ (૧૦)
મીઠું=શુભ. (૦)

જનહર ખખર.

નાચે સહી કરવારે તમના પ્રવંશ જનહર કરેલ છે આ
ચોપડી તથા સરકારી અંગ્રેજી મકુનામા ચાલતી અંગ્રેજી તથા
ગુજરાતી ચોપડીઓના અરથ તથા તરજુમાઓ તથા ડીક-
સનેરીઓ અને મુંગામના છાપેના પુસ્તક, સંગ્રહ હાંફતા-
ની, ગુજરાતી તથા નાટકો જનધરમના તથા વેળાવધરમના
તથા વારતાઓ, કાવ્યો તથા ક્રીડાઓ તથા પેદકના પુસ્ત-
કો પાંગરે ખીજી ઘણા જનના પુસ્તકો અમારી પાસેથી
સરસ છાપ ને સસતી કીમત મળશે માટે સાગરાં તોડી
ત્યાય તેમણે પોષ્ટપેડ કાગળ લખી ખુલાસો કરેલા નાટપેડ
કાગળ લીધામા આવશે નહીં.

અમદાવાદ.

{ જુકેસલર. જગજીવન દસપતરામ
હ. ત્રણ દરવાજાના મેદાનમાં
ખલિલનની હેવલી નીચે પુસ્તક
ખાનું.
લી. પટેલ. હરજીવનદાસ હરજી
વનદાસ પુસ્તકવાળા ઠા. શામુર
વનમાળી વાંઠાની પોળ.

